

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа (“Службен весник на Република Македонија“ број 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11), член 21 став 2 и член 22 став 2 од Законот за средното образование (“Службен весник на Република Македонија“ број 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12 и 100/12) и член 7 алинеја 5 од Законот за стручно образование и обука (“Службен весник на Република Македонија“ број 71/06, 117/08, 148/09 и 17/11), министерот за образование и наука донесе наставна програма по **агромаркетинг – изборна програма за IV година земјоделско-ветеринарна струка – образовен профил техничар за агроменаџмент за учениците во средното стручно образование.**

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

АГРОМАРКЕТИНГ

- ИЗБОРНА -

IV ГОДИНА

ЗЕМЈОДЕЛСКО-ВЕТЕРИНАРНА СТРУКА

Техничар за агроменаџмент

Скопје, 2012 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИСКИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: АГРОМАРКЕТИНГ

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: техничар за агроменаџмент

1.2.2. Струка: земјоделско-ветеринарна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Стручно образование: предмет карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Четврта година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 66 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Изборен предмет

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по предметот **агрмаркетинг – изборна програма**, ученикот стекнува знаења и вештини и се оспособува:

- да ја познава теоријата на прометот на земјоделски производи;
- да ја сфаќа улогата на трговијата во прометот со земјоделски производи;
- да ги познава трошоците на промет со земјоделски производи;
- да ја објаснува организацијата и механизмите на пазарот и прометот на земјоделските производи;
- да ја познава улогата на специјализираните претпријатија за трговски услуги со земјоделски производи;
- да ги разликува пазарните институции во прометот;
- да го толкува влијанието на пазарните институции во прометот;
- да ги разликува мерките и средствата за рационализација на прометот на земјоделските производи;
- да ги објаснува мерките и средствата за подобрување на пазарните односи и прометот со земјоделски производи;
- да го истакнува значењето на мерките за контрола на пазарот и прометот;
- да ја сфаќа улогата на меѓународните економски групации.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За совладување на содржините по предметот **агрмаркетинг – изборна програма** потребно е учениците да поседуваат одредени предзнаења од предметите од трета година: *агрмаркетинг, агроменаџмент, трошоци и калкулации, технолохии во растително производство и технологии во сточарско производство.*

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематска целина	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. ТЕОРИЈА НА ПРОМЕТОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ	18	Ученикот: <ul style="list-style-type: none"> - да го сфаќа значењето на прометот на земјоделските производи; - да ги наведува чинителите на прометот; - да ја истакнува улогата на факторите на промет на земјоделските производи; - да ги наведува карактеристиките на прометот; - да ги разликува видовите на промет; - да ја објаснува теоремата на „пајакова мрежа“; - да ја објаснува улогата на трговијата во прометот на земјоделски производи; - да ја наведува поделбата на трговијата; - да ги истакнува основните карактеристики на трговијата; - да го истакнува значењето на трговскиот и платниот биланс; 	<ul style="list-style-type: none"> - Запознавање со теоријата на промет на земјоделските производи; - објаснување за чинителите, факторите и карактеристиките на прометот на земјоделските производи; - презентирање на теоремата на „пајакова мрежа“; - истакнување на улогата на трговијата во прометот на земјоделски производи; - споредување на карактеристиките на различни видови на трошоци на промет; - менторирање на активности при изработка на проекти од 	<ul style="list-style-type: none"> - Агромаркетинг; - Агроменаџмент; - Бизнес; - Сметководство на фарма; - Економика на земјоделство; - Управување со квалитет; - Практична настава.

		<ul style="list-style-type: none"> - да ги наведува трошоците на промет; - да ја наведува поделбата на трошоците на промет; - да ги разликува чистите од дополнителните трошоци на промет; - да ги истакнува посебните трошоци; - да ги набројува останатите трошоци во прометот. 	<p>темата теорија на промет на земјоделски производи.</p>	
<p>2. МЕХАНИЗАМ И ОРГАНИЗАЦИЈА НА ПАЗАРОТ И ПРОМЕТОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ</p>	<p>14</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја објаснува организацијата на пазарот и прометот на земјоделските производи; - да ги наведува механизмите на пазарот и прометот на земјоделските производи; - да ја истакнува улогата на откупната трговска мрежа; - да ги споредува карактеристиките на трговијата на големо со карактеристиките на трговијата на мало со земјоделски производи; - да ги објаснува современите движења во трговијата на земјоделските производи; - да ја сфаќа улогата на специјализираните претпријатија за трговски услуги со земјоделски производи; 	<ul style="list-style-type: none"> - Запознавање со карактеристиките и специфичностите на организацијата на пазарот и прометот на земјоделските производи; - објаснување на механизмите на пазарот и прометот на земјоделските производи; - споредба на улогите на откупната трговска мрежа, трговијата на големо со земјоделски производи, трговијата на мало со земјоделски производи; - запознавање со 	<ul style="list-style-type: none"> - Агромаркетинг; - Агроменаџмент; - Бизнис; - Сметководство на фарма; - Економика на земјоделство; - Управување со квалитет; - Практична настава.

		<ul style="list-style-type: none"> - да ја истакнува улогата на транспортните (шпедиторски) претпријатија; - да ги познава основните карактеристики на складишните претпријатија; - да го истакнува значењето на трговската агенции и бироа; - да ги наведува карактеристиките на застапништвата; - да ја познава улогата на царинските посреднички претпријатија; - да ја сфаќа важноста на службите за контрола на квалитетот и квантитетот; - да ги познава останатите претпријатија за вршење на услуги во прометот. 	<p>специјализираните претпријатија за трговски услуги со земјоделски производи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - презентирање на механизмите на пазарот и прометот на земјоделските производи и специјализираните претпријатија за трговски услуги со земјоделски производи; - изработка на проекти од темата механизам и организација на пазарот и прометот на земјоделските производи. 	
3. ПАЗАРНИ ИНСТИТУЦИИ ВО ПРОМЕТОТ СО ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ	12	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава пазарните институции вклучени во прометот на земјоделските производи; - да ги наведува карактеристиките на берзите на земјоделските производи; - да ја истакнува улогата на саемите во прометот со земјоделски производи; - да ги наведува карактеристиките на стопанските изложби и салоните на земјоделски производи; 	<ul style="list-style-type: none"> - Запознавање со пазарните институции вклучени во прометот на земјоделските производи; - објаснување на механизмите на пазарот и прометот на земјоделските производи; - споредба на улогите на пазарните институции вклучени во прометот на 	<ul style="list-style-type: none"> - Агромаркетинг; - Агроменаџмент; - Бизнис; - Сметководство на фарма; - Економика на земјоделство; - Управување со квалитет; - Практична настава.

		<ul style="list-style-type: none"> - да ја објаснува улогата на пазарниците на големо и мало; - да ја истакнува улогата на аукциите на земјоделски производи; - да ги наведува основните карактеристики на државните резерви; - да ја истакнува улогата на агроиндустријата во функција на пазарот; - да ги истакнува карактеристиките на моделот на механизмот на промет. 	<p>земјоделските производи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - практичен приказ на пазарните институции вклучени во прометот на земјоделските производи; - изработка на проекти од темата пазарни институции вклучени во прометот на земјоделските производи. 	
4. МЕРКИ И СРЕДСТВА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА ПАЗАРНИТЕ ОДНОСИ	16	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги истакнува мерките и средствата за рационализација на прометот на земјоделските производи; - да ги познава мерките и средствата за подобрување на пазарните односи и прометот со земјоделски производи; - да ги наведува карактеристиките на прописите за заштита на квалитетот; - да го објаснува начинот на одбележување на земјоделските производи во прометот; - да го истакнува значењето на здравствената испаравност на земјоделски производи; - да ја сфаќа важноста за 	<ul style="list-style-type: none"> - Запознавање со мерките и средствата за рационализација на прометот на земјоделските производи; - објаснување на улогата на мерките и средствата за подобрување на пазарните односи и прометот со земјоделски производи; - споредување на мерките и средствата за подобрување на пазарните односи и прометот со земјоделски производи; 	<ul style="list-style-type: none"> - Агромаркетинг; - Агроменаџмент; - Бизнис; - Сметководство на фарма; - Економика на земјоделство; - Управување со квалитет; - Практична настава.

		<p>заштитата на интересите на учесниците во прометот со земјоделски производи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги познава мерките за контрола на пазарот и прометот; - да ги објаснува мерките за регулација и интервенција на пазарот; - да ја истакнува улогата на мерките за ограничување на пазарот и прометот на земјоделски производи; - да ги објаснува мерките за ограничување на пазарните односи и стоковиот промет; - да ја истакнува улогата на мерките за спречување на нарушувањето на единството на пазарот; - да ги објаснува мерките за спречување на нелојалната конкуренција; - да ги објаснува мерките за спречување на монополското договарање; - да ги објаснува мерките за ограничување на трошоците во прометот; - да ги наведува останатите мерки за ограничување на пазарот и прометот. 	<ul style="list-style-type: none"> - презентирање на мерките и средствата за подобрување на пазарните односи и прометот со земјоделски производи; - изработка на проекти од темата мерки и средства за подобрување на пазарните односи и прометот со земјоделски производи. 	
--	--	--	---	--

5. МЕЃУНАРОДНИ ЕКОНОМСКИ ГРУПАЦИИ	6	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава меѓународните економски групации; - да ги објаснува основните карактеристики на организациите кои се однесуваат на производство и промет на земјоделски производи при Обединетите нации; - да ги наведува основните карактеристики на меѓународните регионални стопански групации; - да ја познава улогата на меѓународните професионални (стручни) институции; - да ја сфаќа улогата на меѓународните земјоделски организации и установи. 	<ul style="list-style-type: none"> - Запознавање на учениците со меѓународните економски групации; - објаснување на улогата на меѓународните економски групации; - споредување на карактеристиките на меѓународните економски групации; - презентирање на меѓународните економски групации; - изработка на проекти од темата меѓународни економски групации. 	<ul style="list-style-type: none"> - Агрмаркетинг; - Агроменаџмент; - Бизнис; - Сметководство на фарма; - Економика на земјоделство; - Управување со квалитет; - Практична настава.
--	----------	--	---	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Програмските содржини по предметот **агромаркетинг – изборна програма** се одвиваат преку теоретска настава и практична работа. Теоретската настава се реализира со: предавања, дискусии, симулации, изучување на практични случаи и изработка на индивидуални задачи. Практичната работа се реализира со обработка на одделни поглавја од теоретската настава, преку студии на случај, презентации и изработка на проекти.

Во наставниот процес наставникот ја планира, организира и реализира својата воспитно-образовна работа, а притоа преку усни излагања, објаснувања, демонстрирања, проверувања и оценувања на постигнувањата на учениците, ги остварува целите на овој предмет, со што ги поттикнува учениците на когнитивно, психомоторно и афективно однесување.

4.3. Организација и реализација на наставниот предмет

Наставата по предметот **агромаркетинг – изборна програма** се спроведува преку предавања кои ќе се реализираат во училница и кабинети. Покрај предавањата, треба да се изведуваат вежби, практични работа на учениците преку студии на случај и презентации. Притоа, потребно е наставата да се реализира и преку ученички проекти.

4.4. Наставни средства и помагала

Во наставниот процес треба да се користат разновидни наставни средства и помагала: слики, цртежи, филмови, телевизиски снимки, графоскоп, материјали од Интернет, стручно-научни списанија, презентации и сл.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следењето и оценувањето на постигнувањата на учениците треба да се врши плански, систематски и континуирано во текот на учебната година. Тоа се остварува во соработка со сите ученици преку разновидни форми и постапки: усни проверки, писмени задачи, тестови, проверки на домашните задачи, оценување на практичните способности и вештини на учениците при вршење на вежбите, преку изготвување писмени извештаи, концепти, ученички проекти и сл.

Во текот на учебната година, знаењата на ученикот се оценуваат најмалку двапати во едно полугодие, а се утврдуваат полугодишни и годишни оценки.

Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на програмата, се постапува согласно со законската регулатива за средно образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по овој изборен предмет треба да поседува лични, професионални и педагошки карактеристики, да е психофизички здрав, да е комуникативен и отворен за соработка, да поседува високи етички вредности, да го применува литературниот јазик и писмото на кој се изведува наставата, да стекнал соодветно стручно образование, со и без работно искуство, да ја сака наставничката професија, да е добар организатор, креативен и способен за иновации во наставната технологија, да е оспособен за работа на компјутер и користење на аудио-визуелна опрема и постојано да се самообразува во струката и во педагошката област.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по наставниот предмет **агромаркетинг – изборна програма** ќе ја реализираат кадри со завршени студии по:

- земјоделство (сите насоки).

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит, согласно со Законот за средно образование.

6.3. Стандард за простор

Соодветно на карактерот на програмските содржини и целите што треба да се постигнат со наставата по предметот **агромаркетинг – изборна програма**, наставата треба да се реализира во опремена училница со наставни средства, помагала и опрема согласно со нормативот.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: јули, 2012 година

7.2. Состав на работната група за изработка на програмата:

1. Бранко Алексовски, раководител на групата, советник во Центар за стручно образование и обука – Скопје;
2. Проф. д-р Ненад Георгиев, Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје;
3. Игор Николов, дипл.инж.агр. наставник, СОУ „Кочо Рацин“ - Св. Николе
4. Моме Давидовски, дипл.инж.агр., „Агроконсалтинг Тим“ – Куманово

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01. 09. 2012 година

Одобрил:
Зеќир Зеќири, директор

9. ПОТПИС И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *агромаркетинг – изборна програма* за **IV година** земјоделско-ветеринарна струка – образовен профил техничар за агроменаџмент за учениците во средното стручно образование, на предлог на Центарот за стручно образование и обука ја донесе **бр. 11-6024/4**

на ден, 03.10.2012
Скопје

Министер,

м-р Панче Кралев